

Pút na Ukrajinu

Pút do Srbska

Palomničstvo po svätých miestach Kyjeva a Počajeva

S požehnaním Jeho Blaženosti vladyku Rastislava sme sa v auguste vydali na cestu na Ukrajinu. Naším hlavným cieľom bola Sväto-Uspenská Kyjevo-Pečerská lávra. Hneď v prvý deň cesty nás prijal Vysokopreosvietený Feodor, metropolita Mukačevský a Užhorodský. Vladyka nám povedal milé slová, každému z nás daroval ikonku Bohorodičky a požehnal našu cestu. Povedal nám aj, že po tejto ceste sa každý z nás vráti ako nový človek. Veruže, mal pravdu. Cesta bola náročná, ale s pomocou Božou sme v poriadku dorazili do Kyjeva. V utorok ráno sme sa zúčastnili na skorej Liturgii v Blížnych peščerách v Kyjevo-Pečerskej lávri. Modlitbu utužoval aj prenádherný melodický spev mníchov a atmosféru tam dotváralo aj miesto, ktoré samo o sebe je nasiaknuté históriou a podvihami svätých. Neskôr sme sa poklonili moščam svätých, ktoré sú uložené v Blížnych peščerách. Tento deň bola pre nás pripravená aj prehliadka lávry. Jeden zo seminaristov nás previedol po celom lávrskom komplexe a vyrozprával históriu, ktorá sa spája s každým jedným kútikom tejto svätyne. Veľkým prekvapením a blahodaťou pre nás bolo, že sme sa mohli pomodliť aj na molebene, ktorý sa slúžil pri myrotočivých hlavách. Týmto myrom bol nakoniec každý z nás pomazaný a časť z neho dostal náš otec duchovný aj pre našu cirkevnú obec. Neskôr sme navštívili hrob nebohého metropolitu Kyjevského a celej Ukrajiny Vladimíra (Sabodana). Večer sme zavítali do Uspenského chrámu, kde sa slúžilo vsenočné bdenie. Bohoslužbu viedol Preosvietený Silvester, biskup Belohorodský, vikár Kyjevskej metropolie a rektor Kyjevského duchovného seminára a akadémie. Naším duchovným otcom sa dostalo veľkej pocty, že mohli slúžiť vsenočné bdenie spolu s vladykom. V stredu ráno sme navštívili Trápezny chrám lávry. Po sv. Liturgii sa konala posviacka medu a bylín tak, ako to je zvykom na sviatok Proischozdenija čestných drév Krestá Hospódnaha. V tento deň sme navštívili aj Vvedenský mužský monastier, kde sa nachádzajú okrem iných aj mošči prepodobnej Olympiády Arzamasskej. Avšak najväčšou svätyňou monastiera je ikona Bohorodičky "Prizri na smirénije". V obitelji nás prijal aj Vysokopreosvietený Damián, arcibiskup Fastovský, námestník Vvedenského monastieta. Ďalej naše kroky viedli do Kytajevskej pustovne. Zavítali sme do Holosejevského monastiera. Tento monastier je výnimočný tým, že bol úplne zničený a postavený nanovo. V meste bola pre nás pripravená poznávacía plavba loďou po rieke Dneper. Štvrtok a piatok naša pútnická skupina strávila v Sväto-Uspenskej Počajevskej lávri. Tam sme mali možnosť pokloniť sa ostatkom sv. Jóva a Amfilochija Počajevských. Pred odchodom domov sme v piatok ráno navštívili aj Sväto-Duchovský skýt Počajevskej lávry.

V prvom rade ďakujeme Hospodu Bohu za tento nádherný týždeň. Vďaka patri taktiež nášmu duchovnému otcovi prot. Alexandrovi Zalevskému a otcovi prot. Petrovi Grigovy z Užhorodu, ktorí sa o nás po celý čas starali a sprevádzali nás. Veríme, že aj nové priateľstvá, ktoré vznikli počas tejto cesty po svätých miestach a zážitky, ktoré sme mali na tejto púti nám zostanú navždy v našich pamätiach. Daj Bože, aby takýchto akcií bolo čo najviac. Spasi Vás Hóspodi!

Pár dní v Srbsku ...

Síce je tomu už nejaký čas čo sme boli navštíviť neďaleké Srbsko, ale aj napriek tomu by sme sa my, mládežníci, chceli podeliť o naše krásne zážitky, ktoré sme mali možnosť zažiť v Srbsku počas trojdňového júnového výletu.

Hoci ešte neboli prázdniny, predsa sa nám podarilo na pár dní „utiecť“ pred školskými povinnosťami a každodenným rýchlym zhomom do srbských monastierov a ocitnúť sa v zázračnom tichu, ktoré naplnilo každé srdce a každú dušu silou, modlitbou a radosťou.

Naša prvá zastávka bola v Belehrade, kde sme navštívili chrám sv. Sávu a monastier Rakovica, kde je pochovaný srbský patriarcha Pavel. Potom sme išli do monastiera Mileševo, ktorý je známy svojou freskou - *Biely anjel*, kde sme aj prenocovali a nasledujúci deň boli na sv. Liturgii. Po sv. Liturgii, ktorá bola jedným z najkrajších zážitkov, a krátkom, ale veľmi milom stretnutí s miestnym vladykom sme sa pobrali ďalej. Navštívili sme ďalšie monastiere - Kalenič, Studenica, Žiča a mnoho ďalších známych i menej známych. Ďalším silným a krásnym zážitkom bol byzantský spev na bohoslužbách, nádherná príroda, ktorú sme mohli vidieť a, samozrejme, nezabudnuteľné usmievané tváre či už mníchov, kňazov alebo obyčajných ľudí, ktorí nás vždy privítali s veľkou radosťou.

Síce to boli iba 3 dni, no aj napriek tomu to každému dodalo veľa duchovného povzbudenie, síl a nezabudnuteľných spomienok.

Ďakujeme Hospodu Bohu za tieto krásne požehnané dni a v neposlednom rade ďakujeme aj našim otcom duchovným - o. V. Kocvárovi a o. B. Hrustičovi za ich starostlivosť, čas, ochotu, lásku, trpezlivosť a skvelú atmosféru, o ktorú sa vždy vedeli postarať. Daj Bože, aby takýchto výletov bolo viac!

Bohu našemu sláva!

Mládežníci

Púť do Ladomirovej

Túto púť pozná asi naozaj každý. Stala sa tradičnou a neodmysliteľnou súčasťou mnohých veriacich, ktorí každoročne prichádzajú do Stropkova z celého Slovenska, aby sa mohli stretnúť, pomodliť sa a putovať spolu až do Ladomirovej.

Začali sme v sobotu 7. septembra rannou Liturgiou v chráme Položenia rízy Presvätej Bohorodičky v Stropkove. Po Liturgii nasledoval moleben a potom sa všetci pútnici vybrali do Ladomirovej.

Čo si však určite zaslúži obdiv je najväčší počet rodín s malými deťmi, ktorých neodradili dlhé kilometre, ktoré nás čakali, ani počasie a predsa prišli spolu so svojimi deťmi, čím zasiali semienko, ktoré raz určite vyrastie. Vďaka tomu bude naša púť žiť z pokolenia na pokolenie. Nádherný bol aj počet účastníkov púte. V histórii tejto púte bol druhým najvyšším - 168 pútnikov! Po príchode do Ladomirovej nasledovala panychída pri

hrobe o. Savu Struve. Potom nasledovalo posvätenie vody, vsenočné bdenie, modlitby a nočná sv. Liturgia. Vyvrcholenie bolo v nedeľu archijerejskou sv. Liturgiou za prítomnosti vladyku Rastislava.

Veľká vďaka patrí aj otcom duchovným, pôsobiacim na západe Slovenska, ktorí aj napriek diaľke, „mobilizujú“ svojich veriacich k účasti a tak sa z tejto „lokálnej“ púte stala už celoslovenská „akcia“. :-) Ďakujeme aj všetkým zúčastneným pútnikom, ktorí prišli a takto podporili túto krásnu dlhoročnú tradíciu.

Sláva Bohu za toto všetko!

Daj Bože, aby sme mali silu prísť, stretnúť sa a duchovne posilniť na už jubilejnom - 30. ročníku tejto púte aj budúci rok.

Blahoželanie

V nedeľu 1. septembra
prijali naši mládežníci

Marián Fed'o

a

Barbora Hudáková

svätú Tajinu manželstva
v chráme prep. Serafíma
Sarovského v Bardejove.

Týmto by sme vám, milí
mladomanželia, chceli
v mene celého Bratstva
popriať Božie blahoslo-
venie na vašu spoločnú
cestu životom,
veľa lásky, porozumenia,
trpezlivosti a zdravia.

Nech máte každý deň dôvod na radosť, úsmev a nech vám Božičko požehná
mnoho mnoho detičiek.

Na mnohaja i blahaja lita!

vedenie Bratstva

Trikrát rozvedený psychológ pomôže založiť šťastnú rodinu

Móda na diskusie o rodine, manželstve, a výchove detí neprejde snád' nikdy. Tak isto, ako teraz prakticky nenájdeme človeka, ktorého by sa nejako nedotýkala táto vážna téma. Je len veľmi smutné, že namiesto toho, aby sme sa o tejto téme bavili seriózne a na úrovni, stáva sa skôr predmetom žartu a zábavy v rôznych talk show v televízii alebo na internete. Navyše si tak môžeme všimnúť jednu zaujímavú vec. Čím viac je ten tzv. „expert“ vzdialený od života v rodine, resp. žiadnu nemá, tak tým viac sa spolieha na svoje vlastné skúsenosti, svoju neomylnosť a každého dookola presviedča, že len jeho názor je správny a objektívny. Typická situácia. O rodine rozprávajú ľudia, ktorí ju nechcú a nemajú ani deti.

Poviem vám jeden príklad, o ktorom som sa do počul len nedávno. V jednom psychologickom centre, kde sa poskytujú rôzne konzultácie pre ľudí, pracuje ako riaditeľka jedna dáma, ktorá je už po tretíkrát vydatá. Nechcem aby to vyznelo nejako arogantne, a už vôbec by som sa neodvážil „zavtvárať ústa“ ľuďom,

ktorí majú aj napriek svojim chybám právo vyjadriť svoj názor, ale... Niekedy je však lepšie mlčať, aby nedošlo k takej situácii, ako napríklad v prípade jedného zámočníka, ktorý keď si vypil, tak povedal: „Techni-

ku bezpečnosti pri práci v našom závode ovládam tak, ako svoje dva prsty“, ukazujúc na ruku, na ktorej mal iba dva prsty. Nevie, či to myslel ako vtip alebo to bral vážne. Netuším. Podľa mňa existujú dva problémy.

Prvý je ten, že ľudia žijú tak, ako keby boli prví ľudia a nikto doteraz nič z toho nezažil. Preto je treba koleso vymyslieť nanovo. A cesta, ktorou idem je úplne nová, nikto po nej nikdy nekráča. Bohužiaľ, toto si mnohí myslia. Avšak určitý algoritmus a niektoré dôležité zmeny tradície, sa však týkajú akejkol'vek oblasti, či už ide o raketovú (vesmírnu) vedu, chov psov alebo záhradníctvo. Ukazuje sa, že pri vytváraní rodiny a výchove detí sú potrebné nie len algoritmus, t.j. rokmi overené skúsenosti, ako veria mnohí „odborníci“.

Druhý problém je ten, že žiadny nie je. Presnejšie, mnohí ho nechcú vidieť. Vo väčšine prípadov ľudia kategoricky odmietajú, že v ich živote môže byť nejaký problém. Nechcú si pripustiť, že ich osobné skúsenosti môžu byť veľmi subjektívne a mylné. Typickým príkladom podľa mňa je prípad, tzv. „tanec včiel“, kde sa rodičia odmietli

pozeráť na niečo nevhodné pri tanci svojich mladých dcér. Je to pochopiteľné. Priznať si chybu, zobrať na seba zodpovednosť za to, že dopustili to, že sa ich deti na hodinách tanca skôr priúčajú najstaršej profesii ako profesionálnemu umeniu, akým je tanec. Neskôr, keď tieto deti vyrastú a majú problém s tým, že si nevedia založiť rodinu, alebo v rodine majú nejaké problémy, tak rodičia neveriaccky krúčia hlavou. V dnešnej dobe sa často stretávame aj s prípadmi opustených detí, slobodnými mamičkami alebo nedajbože aj so samovraždami. Keď nastane takáto bieda v rodine potom prichádzajú rodičia týchto detí do chrámu ku kňazovi a hovoria: "Otče, prečo sa môjmu synovi/dcére nič v živote nedarí?" Často-krát počujem ani nie otázky, ale priamo výčitku Bohu. Prečo? Začo? Čo sme spravili zle? Prečo nás Boh opustil? To je všetko.

Spočiatku to tak ale nebolo. Ľudia si začali stanovovať zlé životné ciele. Pripútali sa k veciam pozemským a nie k Božím, zahľadeli sa do seba, ovládla ich pýcha a narcizmus. Začali veriť všelijakým možným vedám, mágom, pseudopravoslávny poverám namiesto živej viery. Namiesto takýchto všelijakých zvráteností, zvyku spoliehať sa na svoje vlastné osobné skúsenosti a na svoj neomylný rozum potrebujeme iba jedinú vec. So skrúšeným srdcom si pripustiť chybu, pristúpiť k liečiteľovi všetkých bolestí, k učiteľovi všetkých národov Isusovi Christovi a poprosiť o odpustenie, pozrieť sa na príklad tých ľudí, ktorí žili pred nami a boli šťastní.

Zdroj: <https://www.pravmir.ru/poshli-mne-cheloveka-kotoryj-polyubit-menya-i-kotorogo-polyublyu-ya-no-my-ne-verim-i-ne-molimsya/>

Spracoval: Alexander Hričko

Svatí mučeníci Bidzina, Elizbar a Šalva, kniežatá ksanské 18. september / 1. október

Sväté a slávne knieža Bidzina Čolokašvili žil v 17. storočí. Slúžil pri dvore Kachetinských cárov. V tých časoch východné Gruzínsko sužovalo jarmo moslimských Peržanov.

Bidzina sa za pomoci kniežatá Šalvu a jeho strýka Elizbara, princa Ksanského, vzbúril aby oslobodil krajinu od perzskej vlády. Svoje prvé víťazstvo získali v bitke pri Achmete (15. septembra 1659). Šťastie ich však dlho nesprevádzalo. Perzský šah Abbás II. (1642-1667) nariadil Kartlijskému cárovi Vachtangovi V. (1658-1675) aby sa pod hrozbou zničenia celej krajiny vzdal vodcov povstania. Potom sa kniežatá Bidzina, Elizbar a Šalva vzdali napriek túžbe ďalších vznešených Gruzíncov pokračovať v odpore.

Šahovi povedali, že sú pripravení prijať akýkoľvek trest za spasenie svojho ľudu (1661). Perzský vládca im ponúkol konvertovať na islam, no oni odmietli a horlivo svedčili o viere v Christa. Vtedy ich vyzliekli, vystavili slnečným lúčom a bodavému hmyzu.

Keďže rozhodnutie svätých bolo neochvejné, jeden zo šahovských vassalov, Selim Chan nariadil, aby svätému Šalvovi a Elizbarovi boli odrezané hlavy s nádejou vystrašiť Bidzinu, no on vykrikoval:

„Nie je nič sladšie ako smrť pre Christa!“

Kati sa rozdelili na polovicu a stáli strýka a synovca. Prišli pred svätého Bidzinu aby vydržal šikanovanie a mučenie. Odeli ho do závoja, posadili na osla a vystavili na posmech davu. Potom mu postupne odrezali kusy tela, počnúc rukami a nohami, ale svätý sa naďalej modlil. Nakoniec mu prebodli srdce kopijou.

Zmrznuté telá svätých mučeníkov zostali nepochované a v noci sa nad nimi objavila žiara. O mnoho rokov neskôr vdova po svätom Šalvovi priniesla do Kartli vzácne pozostatky mučeníkov (mošči). Vtedy prišlo veľké množstvo kresťanov aby sa dostali k svätyni.

Zdroj: <http://www.pravoslavie.ru/>

Spracovala: Mgr. Zuzana Sadilková

Svjaščenomučeník Anfim Iverský, metropolita Uhro - Valašský 27. september / 10. október

Svätý Anfim sa narodil okolo roku 1650 na juhu Gruzínska, v regióne Samtskhe (Meskhetia). Bol pokrstený v mene apoštola Andreja. Spolu s cárom Arčilom odišiel svätý do Ruska a vytvoril gruzínsku tlačiareň. Cestou späť ho zajali dagestanskí lupiči, ktorí ho predali Turkom do otroctva. Andrej strávil mnoho rokov v Konštantínopole, a majúci výnimočné schopnosti sa naučil mnoho jazykov: gréčtinu, arabčinu, turečtinu, cirkevné slovanské a rumunské jazyky. Po nejakom čase bol Andrej patriarchom Jeruzalema Dositejom vykúpený z otroctva. Usadil sa neďaleko patriarchátu a začal sa venovať vyšívaniu zástav a rezbárskym prácam.

V roku 1690 vo veku asi štyridsiatich rokov bol Andrej pozvaný do Valašska svätým mučeníkom kniežaťom Konštantínom Brynkovjanom. Tu sa spolu s biskupom Mitrofanom Chušijským opäť zapojil do kníhtlače a o rok neskôr prijal postrih s menom Anfim i kňazské svätenie.

Štyri roky bol svätý Anfim zodpovedný za tlačiareň v Bukurešti, potom v roku 1694 vytvoril novú tlačiareň v Snagovskom monastieri, severne od Bukurešti. Po tom, čo sa stal igumenom tohto monastiera, sa neprestal aktívne venovať vydavateľskej činnosti.

V rokoch 1701 až 1705 bol opäť na čele kniežatskej tlačiarne. Potom bol svätý Anfim povýšený na biskupa v Rymniku, v oblasti Vilča, kde otvoril aj vydavateľstvo, ktoré vydalo desať kníh za tri roky, čo v tom čase nestačilo na pravoslávnu tlač.

V roku 1708 sa svätý Anfim stal

metropolitom Valašska. Starostlivosť o veľký arcipastiersky titul spojil s písaním a publikovaním, otvoril niekoľko ďalších nových tlačiarní a vydal devätnásť kníh.

Svätý Anfim počas svojho života vydal šesťdesiatštyri cirkevných kníh v rumunčine, slovanskom, tureckom a arabskom jazyku. Tridsaťosem z nich napísal on sám. Svätý Anfim bol dobrým a tichým pastierom, potešoval kresťanský ľud svojim slovom, svojimi literárnymi tvorbami a dielami milosrdenstva. V celej krajine otvorili metropolitné školy, v ktorých mohli deti z chudobných rodín študovať zadarmo. V Bukurešti založil monastier na počesť Všetkých

svätých, ktorý sa neskôr stal známym ako monastier svätého Antona (1715).

V roku 1716 Turci obvinili svätého Anfima zo sprisahania za pripojenie Valašska k Rakúskej ríši. Nastal čas, aby svätý prijal mučenie. Bol zosadený, oslepnutý a vyhostený do Sinajského monastiera. Cestou veľmi trpel krutým zaobchádzaním s konvojmi, ktorí ho po mučení utopili v rieke Tundže.

Vďaka apoštolským spisom možno svätého Anfima oprávnenne nazvať osobou, ktorá obnovila kresťanskú identitu v rumunských kniežatstvách. Rumunský jazyk sa stal z jeho iniciatívy a vďaka svojim publikačným činnostiam oficiálnym jazykom bohoslužieb, ktorý výrazne prispel k osvieteniu a jednote rumunského ľudu a taktiež je veľmi dôležitý v dnešnej dobe.

Zdroj: <http://www.pravoslavie.ru/>

Spracovala: Mgr. Zuzana Sadilková

Cirkevné dejiny 9. storočia

Dostali sme sa k obdobiu, ktoré je pre cirkevných historikov mimoriadne zaujímavé. Je tomu tak preto, lebo v tomto storočí sa odohrali dôležité udalosti, ktoré ovplyvnili celú pravoslávnu všeobecnú Cirkev. Môžeme tu sledovať aj významné medzníky pre cirkevnú históriu Slovanov. Doznievalo obdobie všeobecných snemov, počas ktorých Cirkev nadobudla a vykryštalizovala svoje učenie. Veľké pookúšenia z antického sveta, konkrétne z filozofického myslenia ešte pretrvávali, no aj napriek tomu čistota orthofoxie bola jasne obhájená. Naďalej sa k trónu rímskych augustov dostávali ikonoboreckí cisári. Títo cisári sa zo svojej neznalosti v cirkevných otázkach nechali ľahko zmanipulovať špekulatívnym, až veľmi logickým myslením ikonoborcov. Pravoslávie vo svojej podstate, ako aj navonok bolo víťaznou relikgiou, avšak túto skutočnosť, či už logicky alebo duchovne, mnohí ešte nedokázali oceniť alebo pochopiť. Znova sa prelievala krv mučeníkov padlých za vieru.

V tejto mierne naštrbenej situácii, ktorá v Byzancii mimochodom stále pretrvávala, sa v Konštantínopole konal *snem východu a západu*. Dve hlavné otázky, ktoré zohrávali dôležitú úlohu vo veľkom rozkole v roku 1054 boli filioque a pápežstvo. Objavenie sa týchto dvoch nových duchovných princípov v dejinách Cirkvi prinieslo nemalo biedy. Ich história je dlhá a zložitá. Po niekoľkých stáročiach odmietania, upozorňovaní rímskych pápežov o svojom mocenskom prvenstve, práve v tomto storočí, konkrétne okolo roku 859, vyvrcholila aj otázka o vychádzaní Svätého Ducha zo Syna, ako to začali neskôr vsúvať západní hierarchovia do vyznania viery (potvrdenie na sneme v Carihrade aj rímsky pápežom), bez dodatku aj zo Syna. Situácia sa stávala vážnou, keďže obe strany už pochopili, že sú si veľmi vzdialené. Spomínaný rok je rokom snemu konaného na západe, kde bolo potvrdené Filioque a začalo sa viac vnášať do cirkevného vedomia na západe.

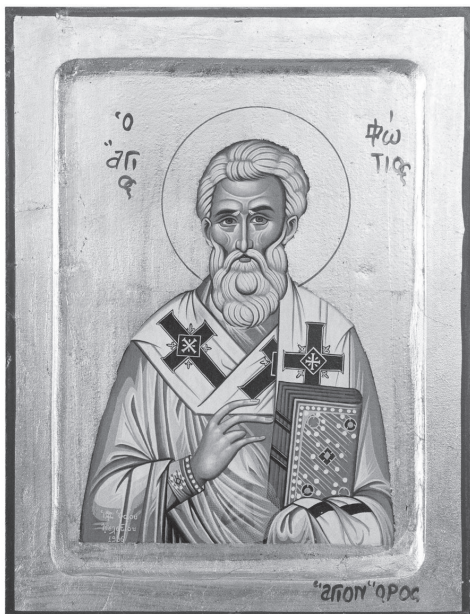
Tento snem odporoval výsledkom Niceo-Carihradského snemu z roku 381, ktorý, ako sme už spomínali, priniesol zostavenie symbolu viery bez spomínaného **et filio** (zo Syna). *Po ďalšie, nie je možné konať snem v duchu všeobecnej platnosti a jediný hierarcha, konkrétne rímsky pápež, ho nemôže presadiť ako všeobecný. Potom by to odporovalo praxi prvého tisícročia o účasti, ale skôr hlavne o prijatí dogiem a kanónov všetkými patriarchami, ako neskôr aj celou Cirkvou.* Len tak na okraj, svojim skutkom rímsky pápež v podstate vyvrátil najzákladnejšiu dogmu rímskej cirkvi o neomylnosti pápeža v učení o viere a mravoch. Ak by tá neomylnosť bola skutočná, nemohol by jeden

uznať niečo, čo jeho predchodca vyvracal. *Stačí si len spomenúť na slová pápeža Jána VIII. o tom, ako každý, kto bude vyznávať filioque bude pripodobnený k Judášovi, alebo na pápeža Hadriána, ktorý nechal vytesať vyznanie viery na dosky bez filioque, ktoré sú do dnešných dní v chráme sv. Petra v Ríme.*

Otázka filioque z nášho pohľadu nebola ani z ďaleka tak vážna, ako vidíme vyčítanie a požiadavky **rímskeho pápeža**, ktorý zase iba reprezentoval prax a nároky jeho mnohých predchodcov, ktorým bolo celou všeobecnou Cirkvou jasné odpovedané, že ich prvenstvo je len symbolické, nie mocenské. Znova korešpondencia medzi východom a západom v tomto storočí niesla rovnaké verdikty ako po celý čas. Na čo je

potrebné poukázať je snád' to, že v roku 859 si ešte dobre pamätali na západe na korunováciu Karola Veľkého a jeho ustanovenie ako cisára Rímskej ríše. Samozrejme, že aj táto nepríjemná skúsenosť viac k zlému ovplyvnila aj stránku cirkevnú. Nasledovníkom Rímskej ríše bola Byzancia, ktorá zachovávala štátne zriadenie senátu, štruktúry v armáde či iné veci patriace len starej Rímskej ríši. Azda ešte horšie bolo to, že rímsky pápež bol už na západe vnímaný ako panovník svetský, ako aj najvyšší cirkevný predstaviteľ. Toto zmiešanie hrušiek s jablkami prinieslo v histórii spomínané zlo, konkrétne v podobe križiackych výprav, inkvizitórskych procesov, konkvistádorov, či bartolomejskej noci. História nás učí, čo sa ukázalo dobré a čo nie. Na západe došlo k veľkému morálnemu a duchovnému úpadku. Nastávali nepokoje medzi panovníkmi a cirkevnou šľachtou, ktoré neskôr v 11. storočí poznáme pod názvom „boj o investitúru“, teda boj o moc medzi rímskym pápežom a vysokopostavenými šľachticmi, či kráľmi.

Z pohľadu historického vidíme, že žiadna z týchto praxí nepriniesla osoh a čo sa týka cirkevného ideálu, povedzme, že k zliatiu dvoch princípov - svetskej a cirkevnej moci v histórii Pravoslávnej cirkvi nikdy nedošlo. Ak tu boli isté pokusy o ich násilné podriadenie jednej či druhej strane nikdy k tomu nedošlo a ani to nemalo dogmatický, či kanonický základ, narozdiel od západu. Spomínané filioque sv. Fotios nazýva vekom všetkých bied. O ďalšej dôležitej veci, akou bol snem v Konštantínopole počas služby cirkvi giganta bohoslovca a askézy spomínaného sv. patriarchu Fotia, ako aj misii u našich slovanských predkov, či ďalšie smerovanie vývoja medzi východom a západom si povieťme v ďalšom článku cirkevných dejín.¹

Spracoval: Marián Fed'ó

¹ Pozri Šafin, J. Spor o dedičstvo. Cyrilometodská misia medzi východom a západom. Košice 2012.

Vsenočné bdenie v česť sviatku Vozdviženija Kresta Hospodňa /13. 9. - 14. 9./

Pre veriacich Michalovsko – košickej pravoslávnej eparchie na cirkevnej obci v Bežovciach sa už po tretíkrát stal 13. september sviatočným a vzácnym dňom. V chráme zasvätenom Nanebovstúpeniu Isusa Christa sa veriaci zišli, aby si uctili pamiatku sviatku Povýšenia čestného Kríža. Je veľkým požehnaním pre našu obec, že práve v ňom sa nachádza čiastočka z Kríža, na ktorom bol ukrižovaný Isus Christos.

Bohoslužby začali večerňou s litiou o 21:00 hodine, ktorú slúžil miestny správca cirkevnej obce otec Miloš Nikifor Surma. Nasledovala utreňa s výnosom Kríža, ktorému sme sa mohli pokloniť. Presne o polnoci sa začala svätá Liturgia, ktorá sa zavŕšila svätou Eucharistiou a následne posvätením koliva a chlebov. Potom nasledovalo pomazanie olejom – myrovanie.

Otec Nikifor vo svojom príhovore vyzdvihol význam Kríža v živote človeka a jeho silu. Zdôraznil, že Kríž je symbol víťazstva a záruka spásy vo večnom živote, preto sa Kríž stal symbolom samotného Christa. Zároveň poukázal na to, že neuctievame len drevo, na ktorom bol Isus Christos ukrižovaný, pretože na Kríži spolu s najčistejším Telom ukrižoval aj naše hriechy. Na záver modlitebného stretnutia nás duchovne posilnených čakalo pôstne pohostenie, posvätený chlieb a kolivo.

Za cirkevnú obec vyjadrujeme v prvom rade veľké poďakovanie Hospodu Bohu, že nám dal silu a odhodlanie zúčastniť sa na takomto vsenočnom bdení. Taktiež ďakujeme za podporu, pomoc a záštitu otcovi Milošovi Nikiforovi Surmovi. Celú duchovnú atmosféru umocňoval krásny spev kantorov, matušky Ľubomíry, pani Ľubice, pani Zuzany, za ktorý im patrí veľká vďaka a samozrejme aj čtecovi Viliamovi, ktorý bol popri speve nápomocný aj pri obsluhu.

Veríme, že v budúcnosti sa stretne v hojnejšom počte s novými duchovnými zážitkami.

SPASI HOSPODI!

„Krestu Tvojemu, poklaňajemsja Vladyko, i svjatoje Voskresenije Tvoje slavim!“

Spracovala: Bohuznáma, PCO v Bežovciach

Otázka:

"Sláva Isusu Christu otče Štefan, na nasledovnej stránke v 180. otázke píš, že zemné poklony v nedeľu zakazujú kanonické pravidlá.

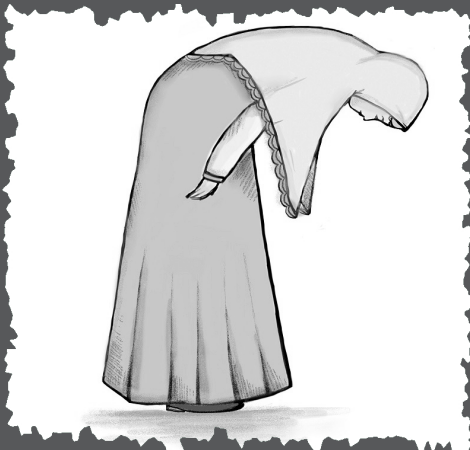
https://azbyka.ru/otechnik/Averkij_Taushev/voprosy-i-otvety-v-iz-jasnenie-tserkovnogo-blagochestija-i-dushepopechenija/#0_180.

Tak prečo ich v nedeľu robíme? Spasi Hospodi."

Odpoveď:

"Sláva Isusu Christu! Áno, je to pravda, podľa cirkevných pravidiel by sme naozaj v nedeľu nemali robiť zemné poklony, ale iba pojasné. Príčina toho, prečo robíme 2 výnimky a to po premenení darov a pred Prijímaním (niektorí veriaci ešte počas piesne Svjať, Svjať...) je v tom, že drvivá väčšina veriacich prichádza do chrámu iba v nedeľu a tak, ak by sa zaužívalo, že v nedeľu sa nekľania, tak by sa nekľanali Bohu nikdy. Zákaz robiť poklony v nedeľu predpokladá účasť na bohoslužbách počas týždňa, kde je tých poklôn veľmi veľa. Ak by sa ľudia účastni-li každodenných bohoslužieb a robili všetky ustanovené poklony, vtedy by bolo úplne na mieste v nedeľu poklony nerobiť. No ak sa celý týždeň na bohoslužby nechodí a poklony nerobia, odstránenie tých minimálnych poklôn v nedeľu by znamenalo úplné vykorenenie vzdávania úcty Bohu cez poklony. Príčina malej výnimky teda je v tom, aby sme pri súčasnom nenormálnom stave zachránili aspoň malú spomienku na potrebu vzdať Bohu úctu poklonou, ktorou sa prejavuje pokora pred Bohom, uvedomenie si svojej hriešnosti a nedôstojnosti a vyprosuje sa odpustenie hriechov."

S láskou v Christu

prot. Štefan Pružinský, ml.

Zdroj:

<https://bpmorthodox.sk/py-tajte-sa-zemne-poklony-v-nedeľu-zakazuju-kanonicke-pravidla-tak-preco-ich-robime/>

Дражка

Дражка узенька догоры веде
Лежить там камінь а нелем еден
Прескочу сміло, може обыйду
З кым я ся іщі на дразі зыйду?

Полудне миняць. Перед вечером
треба мі іти велё-невелё
Стернянка коле а ноги босы,
крачам за сонця, доджу і росы

Легко і тяжко. Мам добру хвілю,
часто ся поткну, даколы змылю
Обзрю ся назад, посмотрю вліво
а чорный ангел зводить ня співом

На веселиці пусты-богаты
кличе ня щіро - подь танцёвати!
Подь танцёвати, шырю тї драгу,
під ноги стелю злато за снагу

Не зложу зайду, хоць поплатана!
Уроду зберам што засіяна
Несу ёй стежков аж там догоры,
там стоїть крест у світлі покоры

Людміла Шандалова

Pýтали sa svätého púštneho otca

- *Abba, keby sa ti zjavil veľký strašný drak, ktorý by tá chcel zožrať, tak by si utiekol preč alebo by si ostal stát?*
- *Utiekol by som preč najrýchlejšie ako by som vládal.*
- *Abba, prečo?*
- *Lebo keby som ostal stát, tak by ma zožral ten najstrašnejší drak - pýcha v mojom srdci!!*

O VEČKA 10

PROROK ELIÁŠ

PROROK ELIÁŠ

Po Šalamúnovej smrti vládli v Izraeli viacerí králi. Kráľ Achab však veľmi rozhneval Boha. Jedného dňa sa so svojou manželkou Izábel rozhodli, že už nebudú slúžiť svojmu Stvoriteľovi. Dali zhotoviť sochu vymysleného boha Bála a prikázali všetkým ľuďom, aby sa jej klaňali. Preto poslal Boh svojho proroka Eliáša za kráľom s odkazom: „Som Eliáš, prorok. Boh ma poslal, aby som ťa varoval: nebude v týchto rokoch ani rosa, ani dážď, len na moje slovo.“ Kráľ mu však neuveril. Ale onedlho sa presvedčil, že Eliáš mal pravdu.

Slnko páľilo celé dni, až usychali rastliny. Ľudia začali hladovať. Eliáš sa skryl pred kráľom pri potoku Karit, z ktorého pil vodu a krkavce mu, na Boží príkaz, nosili jedlo. Eliáš sa tam zdržal istý čas, ale keď potok vyschol, Boh mu povedal, aby odišiel do Sarepty a usídlil sa u jednej vdovy. Boh bol s nimi. Napriek tomu, že navôkol bol hlad, doma u vdovy a jej syna bol stále hrniec plný múky a džbán plný oleja, z ktorého nikdy neubúdalo.

Po určitom čase prišiel Eliáš opäť za kráľom Achabom. Ten bol veľmi nazlostný na Eliáša kvôli suchu, ktoré predpovedal. Eliáš im navrhol, aby obetovali dvoch býkov, kráľ Achab svojmu vymyslenému bohu Bálovi a Eliáš nášmu Hospodinovi, ale obeť mal zapáliť samotný skutočný Boh. Kráľ sa celý deň modlil spolu so svojimi sluhami, ale ich obeť sa nezapálila. Potom pristúpil Eliáš a poprosil Boha: „Pane, prosím, odpovedz mi. Daj týmto ľuďom na vedomie, že ty si Boh.“ Potom kráľ Achab a ostatní sledovali, ako Eliášov oltár zrazu vzplanul. Kráľ Achab a jeho ľudia sa poklonili a povedali: „Pán je Boh.“

Eliáš získal mnoho nasledovníkov. Jedným z jeho najšikovnejších pomocníkov bol Elizeus. Keď nadišiel čas Eliášovho odchodu, Elizeus bol s ním. Odrazu zbadali, ako sa k ním rúti ohnivý kočiari, ktorý ťahajú nádherné kone. Elizeus s úžasom sledoval, ako vietor unáša Eliáša v kočiari do neba. Elizeus sa stal Eliášovým nasledovníkom.

Učíme sa cirkevnoslovanský jazyk (CYRILIKU)

S, s G, g

S s

G g

SLOVNÍČEK

SLOVO	VÝSLOVNOSŤ	VÝZNAM
СВѢТІЛЬНИКЪ	svitíľnik	svietnik, lampa, svieca
СВЯЩЕ́ННИКЪ	svjaščennik	duchovný, kňaz
СЕЛО́	seló	pole, niva, zem, dedina
СКО́ТЪ	skót	zvierat, dobytok
СМИРѢ́НІЕ	smirěňije	pokora, uzmierenie, mier
СПАСА́ТИ	spasáti	zachraňovať

Úlohy pre škôlkarov

❖ Vyfarbi obrázok podľa písmen.

Eliáš vzal dvanásť kameňov, postavil z nich oltár a okolo oltára vykopal priekopu. Potom poukladal drevo a položil naňho býčka. Štyrmi džbánmi vody polial trikrát obeť na dreve tak, že aj priekopa sa naplnila vodou. Keď sa Eliáš pomodlil k Bohu, v tej chvíli padol oheň od Boha, strávil celopal i drevo a pohltil aj vodu v priekope. Tak celý ľud spoznal, že Eliášov Boh je jediný skutočný Boh.

e = žltá

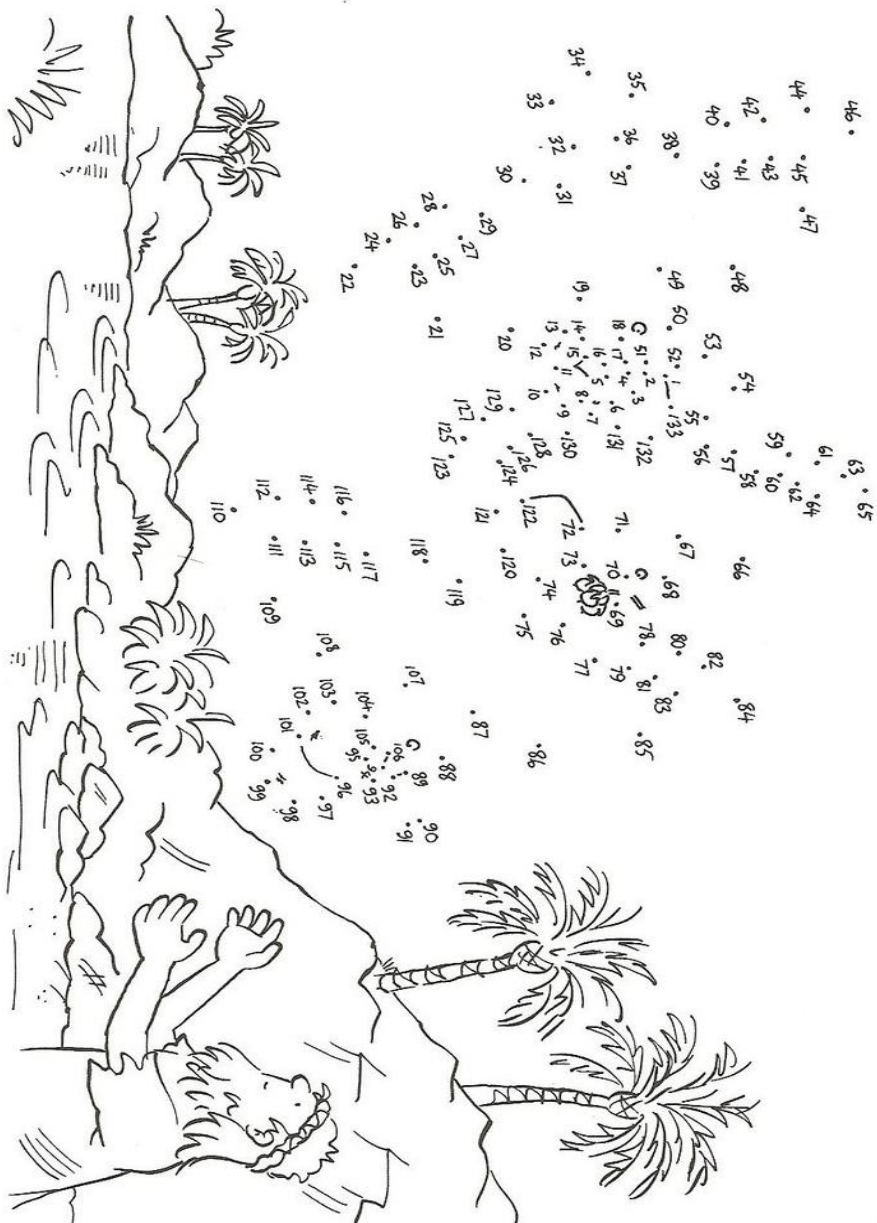
l = modrá

i = hnedá

a = oranžová

❖ Kto prinášal Eliášovi jedlo dvakrát denne?

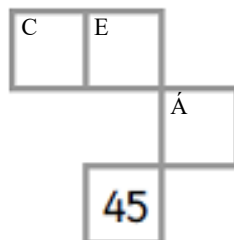
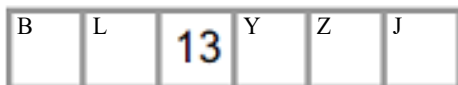
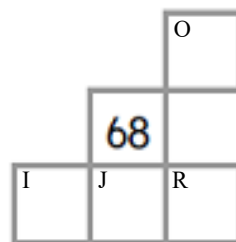
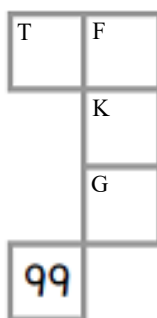
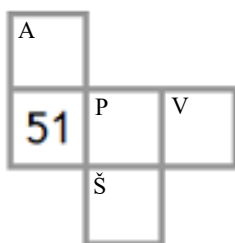
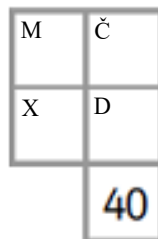
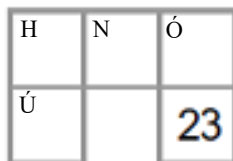
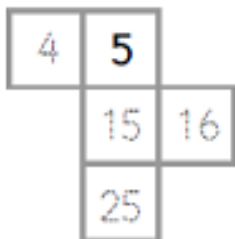

3
6
5
2
7
4
1

K
C
V
R
E
A
K

Úlohy pre školákov

- ❖ Dopíš čísla do voľných políček podľa vzoru. Potom budeš môcť prečítať odkaz.

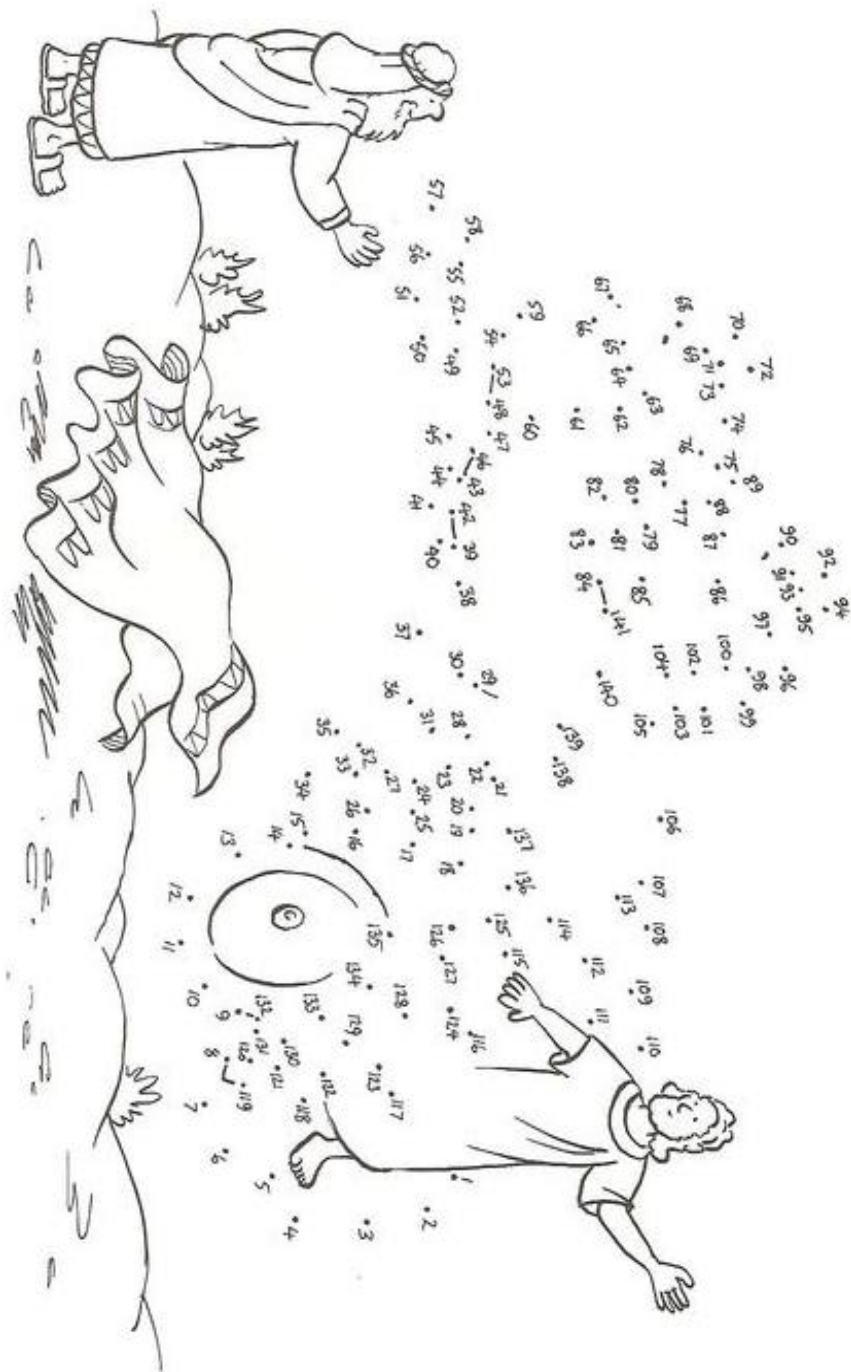
Keď nadišiel čas Eliášovho odchodu, Elizeus, jeho učeník, ho sprevádzal k Jordánu, aby sa s ním rozlúčil. Eliáš si vyzliekol plášť a šľahol ním po vode. Rieka sa rozdelila a pred nimi sa otvorila cestička. Keď prešli na druhú stranu, Eliáš sa spýtal Elizea: „Čo môžem pre teba spraviť pred tým, ako ma Pán vezme k sebe?“ Elizeus povedal: „Prosím ťa, daj mi .....

.....“

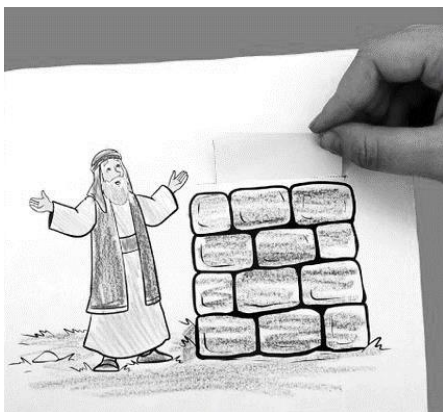
30 53 41 80 79 36 69   69 41 80 21   19 59 24   41 80 59   19 36 62   69 14

Eliáš povedal: „Veľa žiadaš. Dobré teda: keď budeš vidieť, ako si ma Pán vezme k sebe, dostaneš, o čo si prosil.“ Tak sa aj stalo. Boh si vzal Eliáša, po ktorom ostal na zemi len jeho plášť. Elizeus ho zodvihol a získal to, čo žiadal.

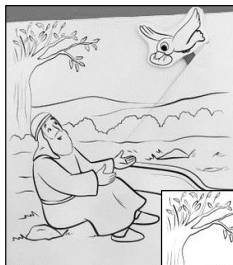
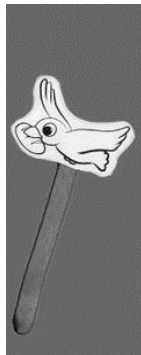
❖ Ako odišiel Eliáš do neba? *Odpoveď nájdeš v Biblii (2 Kr 2: 1-18).*

- ❖ Nakresli si obrázok Eliáša podľa predlohy a vyfarbi ho. Na druhý papier si nakresli oheň, ktorý vytyiahneš cez dierku nad obetným oltárom. Pomocou tejto pomôcky porozprávaj príbeh o prorokovi Eliášovi svojim rodičom, súrodencom alebo kamarátom.

- ❖ Nakresli si obrázok Eliáša pri potoku Karit podľa predlohy a vyfarbi ho. Na druhý papier si nakresli krkavca s jedlom. Vyfarbi ho, vystrihni a prilep na papierovú paličku. Pomocou paličky môže vták priletieť k Eliášovi cez vystrihnutú čiaru na obrázku. Porozprávaj príbeh o prorokovi Eliášovi svojim rodičom, súrodencom alebo kamarátom s názornou ukážkou.

pripravila mátuška Natália

Októbrová Istina prináša ďalší zaujímavý rozhovor zo zahraničia, tentoraz zo susedného Rakúska. Žije tam vzrastom nevelké žieňa, ale vždy s veľkým úsmevom - **Evka Štefanová**.

1. V úvode nášho rozhovoru Ťa požiadam, aby si sa nám trochu predstavila.

Slava Isusu Christu! V prvom rade sa chcem poďakovať za príležitosť podeliť sa s mojím terajším prostredím a priblížiť vám možno trochu z môjho života. Volám sa Eva a pochádzam z malej dedinky na severovýchode Slovenska, z Gerlachova v okrese Bardejov. Na Slovensku som študovala Geologické inžinierstvo na TU v Košiciach.

2. Patrila si na Slovensku do niektorej skupinky BPM? Ako si na to spomínaš, na čo najradšej?

Mali sme malú mládežnícku skupinu v Gerlachove, ktorá možno neorganizovala často duchovné akcie, no zato sa aktívne zúčastňovala na duchovných stretnutiach, púťach či vsenočných bdeniach. Keďže pochádzam z pomerne veľkej rodiny, tak 90% mládežníkov v našej malej skupine boli moji súrodenci a nedá mi nespomenúť veľmi aktívnu mládežníčku, teraz už pani Darinku Olejárovú. Spomienky na BPM sú vždy veľmi príjemné a som Bohu vďačná za to, že som tak náročné obdobie medzi trinástym až osemnástym rokom strávila na veľmi, pre dušu obohacujúcich, stretnutiach. Tam nám najčastejšie d.o. Savčák či d.o. Pružinský a mnohí iní vždy niečo pekné a povzbudzujúce zanechali v našich dušiach a myšliach.

Rozmanitosť akcií v BMP bola naozaj veľká a z každého stretnutia sme si odniesli veľa zážitkov. Nikdy však nezabudnem na našu prvú púť zo Sabinova do Ľutiny, kde mojich dvoch bratov a mňa, najmladšieho člena našej rodiny, poslali naši rodičia. Musím priznať, že moji bratia neboli nikdy pred akýmkoľvek stretnutím dostatočne motivovaní, ale keď sme sa vrátili domov, zakaždým rozprávali s veľkým nadšením, čo všetko sme zažili. Aj v danú sobotu sme pekne zbalení cestovali vlakom do Sabinova a nemali sme ani najmenšie poňatie, kde a kedy máme vystúpiť. Na jednej zo zastávok som sa teda rozhodla, že sa opýtam toho staršieho pána, ktorý sedel neďaleko, na ktorej zastávke máme vystúpiť, ak chceme ísť do Sabinova do pravoslávneho chrámu. Ten milý starší pán nám pekne odpovedal a my sme, samozrejme, správne vystúpili a dorazili do chrámu. To najväčšie a najmilšie prekvapenie prišlo, keď sme v chráme uvideli toho milého pána ako slúži večurňu – v tom vlaku sedel d.o. Jacoš.

3. Kde v súčasnosti žiješ? Čo Ťa na toto miesto priviedlo?

Po skončení štúdia bolo ťažké nájsť vhodnú prácu na Slovensku a po nejakom čase hlavne z finančných dôvodov som prijala ponuku pracovať v hoteli v Rakúsku. S Božou pomocou som si neskôr urobila certifikáty z nemeckého jazyka a zároveň si našla prácu v mojom odbore a momentálne pracujem v geotechnickej firme, kde robíme inžiniersko-geologický prieskum, teda prieskum zeme pred začatím novostavby.

4. Povedz nám niečo o meste, v ktorom žiješ, čím Ťa očarilo?

Rakúsko je klimatickými podmienkami a prírodou veľmi podobné Slovensku, a aj práve preto som sa tu od začiatku cítila veľmi dobre. Graz – mesto, v ktorom žijem je len o niečo väčšie ako Košice a dalo by sa povedať, že je také útulné. Z každej strany sa tu človek rýchlo dostane do prírody. Prírodu a svoje okolie si tu ľudia veľmi cenia, chránia a starajú sa o ňu, čo robí túto krajinu ešte krajšou.

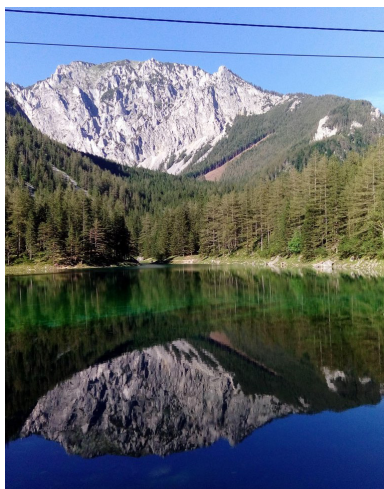
5. Predstav nám aj chrám, ktorý navštevuješ.

Tu v Grazi je viac pravoslávnych cirkevných spoločenstiev (obcí) – gruzínska, rumunská, grécka a srbská. Všetky tieto národnosti majú bohoslužby v katolíckych chrámoch, ktoré smú využívať len v nedeľu, príp. vo večerných hodinách cez týždeň. Ja navštevujem srbský pravoslávny chrám, ktorý mi je srdcu najbližší a je zasvätený sv. vierozvestcom Cyrilovi a Metodovi. Ak to bude v Božej vôli, tak už v blízkej budúcnosti sa bude stavať srbský pravoslávny chrám, na ktorý tu už veriaci začali zbierať finančné prostriedky.

6. Aký je Tvoj každodenný život?

Môj deň sa začína o pol piatej ráno, kedy sa snažím začať ho stále modlitbou. Potom sa vychystám do posilňovne – ako sa hovorí: V zdravom tele, zdravý duch! :D V práci začínam o siedmej ráno a práve v nej spoznávam najviac Rakúsko, keďže máme projekty v rôznych kútoch tejto krajiny, a taktiež sa stretávam s mnohými ľuďmi. Po práci mám oddych v podobe varenia, háčkovania a čítania. Deň sa znova snažím ukončiť modlitbou. Na tejto krajine si vážim aj to, že sa aj o pracujúcich ľudí starajú v podobe rôznych maličkostí, ako sú napr. poukážky na kurzy alebo zľavy na predstavenia atď. Ľudia tu majú príležitosť rozvíjať svoje záujmy. Napríklad tento semester som si znova vybrala dva jazykové kurzy, ktoré mi vyplnia minimálne dva večery v týždni.

7. Ak máš nejaký odkaz pre čitateľov Istiny, mládežníkov, členov Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku, napíš nám ho =)

Existujú dva citáty, ktoré mi tu v zahraničí, v každom smere veľmi pomáhajú

a istým spôsobom vystihujú aj zmysel toho, ak sa človek rozhodne žiť ďaleko od svojho domova.

Lk 1, 37 „Lebo Bohu nič nie je nemožné.“

Lk 11, 9-13 „Aj ja vám hovorím: „Proste a dostanete! Hľadajte a nájdete! Klopte a otvoria vám! Lebo každý, kto prosí, dostane, a kto hľadá, nájde, a kto klope, tomu otvorí. Ak niekoho z vás ako otca poprosí syn o rybu, vari mu dá miesto ryby hada? Alebo ak pýta vajce, podá mu škorpióna? Keď teda vy, hoci ste zlí, viete dávať dobré dary svojim deťom, o čo skôr dá nebeský Otec Ducha Svätého tým, čo ho prosia!“

Za rozhovor ďakuje Zuzana Petrovajová

Pravoslaviáda

POZOR ZMENA

16.11.2019
o 9:00 hod.

ZŠ Ľudovíta Fullu (Maurerova 21)

Možnosť on-line registrácie do
10.11.2019

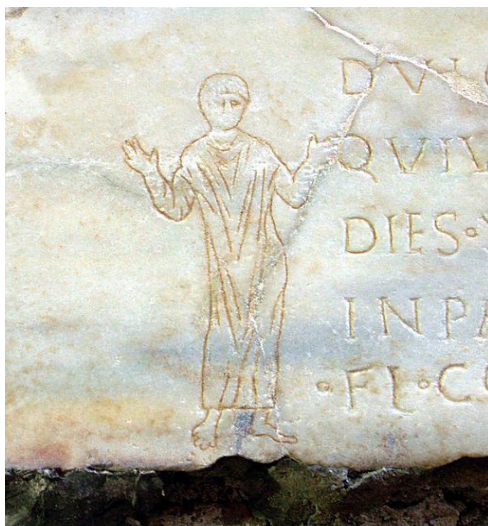
Veková kategória 14+

V prípade potreby kontaktujte e-mailom:
bpm.kosice@gmail.com

Oranta

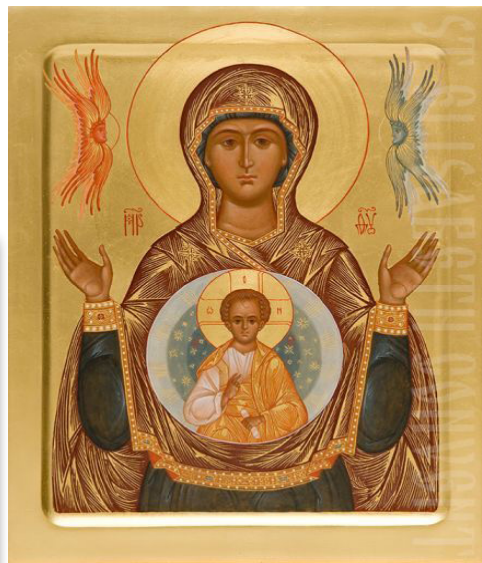

Je ikonografický typ Bohorodičky zobrazenej v celej postave alebo do pol tela s pozdvihnutými rozšírenými rukami a dľaňami otočenými k nebu, t.j. v modlitebnom geste, ktoré sa nazýva orans ako symbol plného duchovného, ale aj telesného obracania sa k Bohu. Najstaršie zobrazenie tejto ikony pochádza z tretieho storočia a môžeme ho nájsť v podobe

Oranty (modliacej sa ženy) v rímskych katakombách. Pozdvihnuté ruky Bohorodičky poukazujú na spôsob, akým sa modlievali prví kresťania. Bohorodica tohto typu sa vo freskopise najčastejšie zobrazuje v oltárnej časti. Jedno z prvých vyobrazení Bohorodičky Oranta môžeme nájsť v oltárnej časti carhradského chrámu a kópie tejto ikony sú napr. aj v Ravene či v kyjevskom Chráme sv. Sofie. Samotná postava Oranty v centre oltárnej časti (apside) má vzťah k Christovi Pantokratorovi v kupole. Bohorodička je znakom pozemskej Cirkvi, ktorá sa modlí za spasenie ľudského rodu k svojmu Pánovi.

Zobrazenie Bohorodičky Oranta do pol pása (dopojasne) personifikuje nebeskú bránu - vráta, ale i „zatvorenú bránu, cez ktorú prešiel samotný Christos“. Takýto typ ikony sa tiež nazýva Znamenie.

Ide o Bohorodičku so zdvihnutými rukami k nebu a s dieťaťom Christom Emanuelom v medailóne (mandorle) na hrudi. Takýto typ ikony sa začal zobrazovať asi v devia-

tom storočí. Christos môže pravou rukou žehnať a v ľavej ruke držať zvitok, alebo môže byť ako Bohorodička v modlitebnej polohe so zdvihnutými rukami a dlaňami otočenými smerom nahor. Toto ikonografické riešenie bolo inšpirované obyčajom vládneho dvora, na ktorom kráľovná a vládni hodnostári nosievali na prsiach vyšitý obraz vládcu, znak jeho najvyššej autority. Oranta s dieťaťom v medailóne nie je teda historickým zobrazením Matky so Synom, ale naplnenie časov spásy, ktoré svetu ohlasovalo Izaiášovo proroctvo: „Preto sám Pán vám dá znamenie: Hľa, panna počne a porodí syna a dá mu meno Emanuel...“ Niekedy sa takáto ikona nazýva aj „Platytera uranon“, teda „Širšia ako nebesá“, pretože v sebe nosí Boha, ktorý prebýva na nebesiach.

Bohorodička má na sebe červený vrchný závoj (maforion, plášť), ozdobený zlatým ornamentom (farbou), ktorý jej zakrýva hlavu aj telo. Hovorí nám to o prirodzenom pôvode Bohorodičky, t.j. že bola počatá a narodila sa prirodzenou cestou, no zároveň zlatá farba symbolizuje prítomnosť Boha, svätosť, ale tiež hovorí aj o jej vznešenosti a kráľovskom pôvode z rodu Dávidovho. Modrý chitón (tunika) ukazuje na nebeský charakter jej panenstva. Mária do svojho tela prijala samotného Boha. Na ikone vidíme aj narukavnice, ktoré sú symbolom služby. Tri hviezdičky (drobné ornamenty) umiestnené na pleciach a na čele Presvätej Bohorodičky majú dva významy. Prvý hovorí o večnom panenstve Bohorodičky, t.j. pred narodením, počas rodenia aj po narodení Isusa Christa. Druhý význam poukazuje na Svätú Trojicu. Okolo pása má opasok, za ktorým má založenú šatku ako symbol toho, že práve ňou utiera slzy všetkým ľuďom, ktorí sa obracajú na

ňu so svojimi problémami a obavami.

Pred ikonou sa veriaci modlia za ukončenie katastrof a hrôz, za ochranu pred nepriateľskými útokmi a požiarom, za ochranu pred zlodejmi a násilníkmi, o návrat stratených ľudí, ochranu pred morom, o zmierenie súperiacich pri bratovražedných bojoch.

Zdroj:

Zoran M. Jovanović, Azbučnik pravoslavne ikonografije i graditeljstva
 Lazarev Viktor Nikitič, Svět Andreje Rubleva
http://www.pcopresov.sk/files/vo_svetle_pravoslavnych_ikon_06.pdf
<https://ikony.hour.sk/sk/galeria/ikona-znamenie-7.html>

Spracovala: Ľubomíra Kosová

Zobrať sa z lásky je nemožné

Pravoslávne kresťanovi sa ponúkajú v živote dve hlavné spásonosné cesty: život v manželskom zväzku alebo vstúpenie do monastiera. V tomto čísle sa budeme venovať ceste manželstva.

Myslím si, že všetci by ste sa chceli vydať, oženiť z lásky. Skutočne. Ved' vstúpiť do manželstva s človekom, ktorého nemiluješ musí byť niečo hrozné! Cieľom mojej dnešnej besedy je povedať vám o jednej veľmi dôležitej životnej pravde. Dokonca si dovoľm povedať, že neznalosť tejto skutočnosti sa stáva príčinou takmer všetkých rozvodov. Čo je teda také dôležité?

„Zobrať sa z lásky je nemožné“

Znie to veľmi pesimisticky, až zúfalo. To, v čo dúfa každý mladý človek, sa ukazuje nereálnym.

Aby som vám dokázal prečo to nie je možné, a či je to skutočne také beznádejné, musíme si urobiť poriadok v pojmoch. Preto sa v prvom rade pokúsim vysvetliť, čo je to „láska“.

Existujú dva základné pojmy, ktoré charakterizujú dva úplne odlišné typy vzťahu medzi mužom a ženou. Sú to pojmy „láska“ a „zaľúbenosť“. Je pre mňa jednoduchšie začať od „zaľúbenosti“, nakoľko má s ňou skúsenosť už každý z vás. Za čias, keď som chodil do školy, vznikali prvé lásky v 2. – 3. ročníku, v súčasnosti už vzniká zaľúbenosť, pokiaľ viem, v škôlke. Uvediem aspoň niekoľko znakov „zaľúbenosti“.

Prvý: Zaľúbenosť je často prejavom egoizmu.

Ak dáme pred človeka celý rad áut a povieme mu: „Vyber si!“, samozrejme, že si vyberie to najväčšie a najkrajšie. Približne takáto logika funguje aj pri zaľúbenosti. Chlapec si obzerá svoje spolužiacky a vyberá tú najkrajšiu. Keď už niečo chcem, tak potom to najlepšie. Môže sa takýto cit stať základom pre zdravú a stabilnú rodinu? Najskôr nie. Akokoľvek by bolo krásne a úžasné auto, existuje množstvo ďalších áut, ktoré nie sú o nič horšie.

Druhý: v zovňajšku alebo v charaktere človeka, do ktorého ste sa zaľúbili, je spravidla nejaká čiara, ktorá je vlastne objektom tejto zaľúbenosti. Zvyčajne je to pekná tvár alebo postava. V lepšom prípade je to intelekt, veselá povaha a pod. No v každom

z variantov sa subjekt *zaľúbil do niečoho*. Ani s takýmto pocitom nemôže vzniknúť šťastná rodina, nakoľko každý dobre vie, že zovňajšok človeka sa neustále mení, u žien po pôrode to býva pravidlom. Okrem toho sa v živote

môžu stať autonehody a iné nešťastia, a ľudia strácajú aj kognitívne a ďalšie schopnosti. To znamená, že ľudia sa majú potom rozvádzať, ak jeden z partnerov niečo stráca?

Tretí znak zalúbenosti - *prudkosť a nestálosť citov*.

Nikolaj Vasilievič Gogol' ako pravoslávny kresťan vedel veľmi dobre o jednom princípe duchovného života: „*hĺbka prežívania a vnútorná sila citov vôbec nezávisia od sily ich vonkajšieho prejavu*“. Tomuto venoval jednu svoju celú poviedku „Starosvetskí statkári“.

Hlavní hrdinovia poviedky sú starí statkári Afanasij Ivanovič a Pulcherija Ivanovna. Ich umiernený spôsob života pripomínal „*pomaly stekajúci dážď*“. Všetky dni bežali rovnako, Pulcherija Ivanovna dopredu vedela všetky túžby svojho manžela a hneď ich napĺňala. Jedného dňa však Pulcherija Ivanovna zomrela. Všetky myšlienky Pulcheriji Ivanovnej pred smrťou boli o jej manželovi. Počas pohrebu Afanasij Ivanovič mlčal, akoby nechápal, čo sa to vlastne deje. Až keď prišiel domov, začal srdcervúco plakať. Autor, t. j. N. V. Gogol', opúšťa hlavného hrdinu na päť rokov a počas cesty, keď sa vybral opäť navštíviť Afanasija Ivanoviča, takto premýšľa:

„*Päť rokov už odvtedy ubehlo... Nad akým nešťastím nemá čas moc? A uvádza príklad: „Poznal som jedného mládenca, ktorý oplýval množstvom duševných kvalít. Videl som ho zalúbeného nežne, vášnivo, šialene, drzo, skromne a zároveň som bol svedkom smrti jeho milovanej. Nikdy v živote som nevidel tak neznesiteľné duševné muky, tak všetko spaľujúci smútok, tak strašnú, všetko ničiacu beznádej, aké trápili nešťastného mládenca. Po tom, čo mu zázrakom zachránili život, keď si strelil guľku do hlavy, sa hodil pod kolesá.*

O rok som ho stretol na jednom večierku ako hral karty. Zozadu sa oňho opierala jeho mladá žena.“

Po roku! Po piatich rokoch už Afanasij Ivanovič určite zabudol na svoju zosnulú manželku. Gogol' prichádza k Afanasijovi Ivanovičovi. Hlavný hrdina privítal svojho hostá, usadil ho k stolu a ponúkol ho chutnými buchtami. A zrazu sa stalo niečo nečakané. „*To sú tie buchty, ktoré zo... zo... zosnu... zosnú!*...“, Afanasij Ivanovič nemôže dopovedať vetu a rozplače sa pred hostom rovnako srdcervúco, ako vtedy po pohrebe.

Podľa knihy prot. Ilji Šugajeva „Odin raz na vsju žizň“

spracovala Jana Kapraľová

„V rodine by malo byť vždy malé dieťa. Anjelská detská duša uzdravuje život dospelého, život celej rodiny. Je takou sviečkou v rodine. Dieťa postupne rastie a prichádza na svet ďalšie dieťa, ktoré osvecuje život nielen rodičov, ale i starších súrodencov. Je veľmi dobré, keď je v rodine taká malá sviečka, ohník, okolo ktorého sa ohrieva celá rodina. Staršie deti ho berú na ruky, opatrujú ho, hrajú sa s ním. Keď rodičia zostarnú, prichádzajú vnuci. Bohom je tak zaradené, aby v rodine vždy bolo malé dieťa.“

Prot. Vladimír Vorobjov

„...Hovoria, že je oveľa lepšie prečítať nad dieťaťom, ktoré nemôže nijako zaspať jednu hlavu z Evanjelia, alebo vybrané modlitby, ako neustále natriasať postieľkou. Je rozumné umiestniť v detskej izbe veľkú ikonu Christa a Bohorodičky, aby si detské oči privykali na svätýňu a dieťa pocítilo na sebe pohľad Tej, ktorá je k nám bližšie ako rodná mama. Pretože najhlavnejšie je vychovať v našich deťoch pocit Božej prítomnosti, vedenia a všemohúcnosti.“

Prot. Artemij Vladimirov

„Jeden mních mi hovoril, že keď bol ako dieťa ťažko chorý, jeho mama povedala otcovi: „Ako trpí náš chlapec! Dala by som sa s radosťou rozštvrtiť na kúsky, keby som tým mohla uľahčiť jeho utrpenie!“ Taká je láska Hospodina k ľuďom. On tak silno ľutoval ľudí, že si želal trpieť za nich, tak ako rodná mama, ba dokonca ešte viac. Ale pochopiť túto veľkú lásku nemôže nik bez blahodate sv. Ducha.“

Prep. Siluan Atoský

„Myslím si, že v škole je obzvlášť nutné vyučovať duchovné a morálne základy rodinného života ako predmet číslo jeden... Má sa všetko v rodine točiť len okolo detí? Nie. V rodine sa má všetko diať okolo Christa a deti Ho majú obklopovať. Keď sa bude všetko točiť len okolo detí, vychováme egoistov.“

Prot. Dimitrij Smirnov

„Môžeš každý deň 15 minút obetovať modlitbu za každé svoje dieťa? Modlitbu sústredenú, s láskou, milosťou, vo svetle Christovom. ... Pomodli sa tak, aby si pocítil, že je tvoje dieťa obalené modlitbou. A po modlitbe ho nechaj nech pokojne putuje životom, do spoločnosti. Nesleduj ho ďalej. Nech ho sprevádza sila tvojej modlitby.“

Archimandrita Andrej Konanos

Hospodi Iisuse Christe, Syne Božij! Blahoslovi, osvjati, sochrani sije čado moje (meno) siloju životvorjaščeho kresta Tvojeho!

Presvjataja Bohorodice! Spasi i sochrani! Pust' v žizni mojej vsjo ustrojitsja rukoju Tvojeju! Amiň.

Svjatyj Anhel chraniteľ moj, moli Boha o mne i chrani moju semju!

Athénagorás z Athén: Přímluva za křesťany

Informácie o knihe:

autor: Athénagorás z Athén

názov: Přímluva za křesťany

jazyk: český

vydavatel'stvo: Pavel Mervart

rok vydania: 2019

počet strán: 332

vazba: pevná

cena: 12-15 €

Kniha zpřístupňuje českému čtenáři text Athénagorovy Přímluvy za křesťany, která představuje raný křesťanský apologetický spis, který dosud nebyl do češtiny přeložen, spolu s výsledky současného bádání o Athénagorovi a jeho myšlení. Překlad Přímluvy za křesťany doprovází původní obsáhlý komentář, který upozorňuje na antické, helénisticko-židovské a křesťanské předlohy Athénagorových idejí. Odkazy na další patristické texty zasazuje Athénagorův spis a jeho myšlení do širšího rámce křesťanské apologetiky. V neposlední řadě také představuje výsledky novodobého bádání o Athénagorově spisu a myšlení. Komentovaný překlad Athénagorovy Přímluvy předchází úvodní, která se v první části věnuje studiu postavy Athénagora jako křesťanského apologety, jeho apologetickému spisu z hlediska literárního žánru a Athénagorovy politické teologie. Ve druhé části přináší analýzu Athénagorova theologického myšlení a nastiňuje Athénagorovu recepci xenofanovské filosofické teologie, která ovlivnila jak jeho postoj k antické religiozitě, tak interpretaci vlastní biblické tradice. Studie také rozebírá problematiku Athénagorovy recepcce xenofanovské filosofie teologie z ohledem na antickou religiozitu, tak vzhledem k biblickému myšlení.

Athénagorás z Athén

PŘÍMLUVA ZA KŘEŠŤANY

Cibuľačka

Suroviny: 3 lyžice rastlinného tuku, 500 g cibule, soľ, 1 ČL hnedého cukru, 1-2 ČL citrónovej šťavy, 1 ČL cesnaku, ½ hrnčeka bieleho vína, 4 hrnčeky zeleninového vývaru, bobkový list, tymian, bageta.

Postup: V hrnci si na tuku orestujeme cibuľku. Pridáme soľ, hnedý cukor, citrónovú šťavu a dusíme dozlatista. Pridáme cesnak a zaprášime múkou. Podlejeme bielym vínom. Zalejeme zeleninovým vývarom. Ochutíme bobkovým listom a tymianom. Môžeme podávať so zapečenou bagetkou.

Brokolicovo - šampiňónová omáčka

Suroviny: čerstvé šampiňóny, uvarená brokolica, cibuľa, sójová smotana, soľ, biele korenie, hladká múka na zahustenie.

Postup: Na cibuľke orestujeme umyté a očistené šampiňóny, podlejeme menším množstvom vody, prikryjeme a dusíme do mäkka. V určenej nádobe premiešame hladkú múku s vodou a sójovou smotanou a zalejeme šampiňóny. Omáčku dochutíme a varíme do zhutnutia. Nakoniec primiešame uvarenú brokolicu. Ako prílohu môžeme použiť obľúbené cestoviny.

Kokosovo-banánová nepečená torta

Suroviny na korpus: ½ šálky datlí, 1 šálka orechov, 1 šálka strúhaného kokosu, 1 PL medu, 2 PL kakaa.

Plnka: 3 šálky strúhaného kokosu, ¼ šálky kokosového oleja, ¼ šálky medu, 3 ks banánov.

Postup: Korpus: Odkôstkované sušené datle namočíme do teplej vody aby zmäkli. V mixéri so sekacím nožom zmixujeme orechy, kokos, scedené datle, kakao a med. Hmotu rovnomerne rozložíme vo forme s odnímateľným dnom - priemer cca 20 cm a pritlačíme hmotu ku forme. Dáme do chladničky.

Postup: Plnka: Kokos rozmixujeme, aby sa z neho uvoľnil tuk, potom pridáme med a roztopený kokosový olej. Ak sa nám zdá kokos suchý pridáme ešte pár lyžíc vody a premixujeme ešte raz. Na korpus rozložíme nahrubo nakrájané banány. Na tie rovnomerne rozložíme kokosovú hmotu, ktorú pritlačíme. Vrch torty ozdobíme čokoládou, ktorú si môžeme pripraviť z 2 lyžíc kokosového oleja a rovnakého množstva medu a kakaa. Dáme stuhnúť do chladničky na cca 2 hod.

Anémia (chudokrvnosť)

Chudokrvnosť znamená zníženie množstva hemoglobínu v krvi (farbivo prenášajúce v červených krvinkách kyslík do tkanív). Hlavnými prejavmi anémie sú bledosť, vyčerpanosť, únava, niekedy závraty a bolesti hlavy.

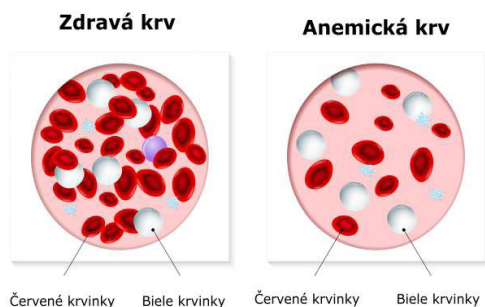
Príhľava je najlepšou bylinkou na krvotvorbu a prečistenie krvi. Najcenejšia je čerstvá príhľava, z ktorej sa vylisuje šťava, ale alternatívnou náhradou je čaj zo sušenej príhľavy, ktorý sa pije dvakrát až trikrát denne.

Ďalšie poklady prírody:

- Šípky dobre čistia cievnu sústavu, obsahujú množstvo cenných látok a pôsobia ako posilňujúce tonikum.
- Cennou bylinkou je palina pravá. Veľmi účinný je čaj zo zmesi rovnakých dielov príhľavy, paliny, rebríčka, zemežlče a tymianu. Jednu lyžičku bylinkovej zmesi zalejte 250 ml vriacej vody a nechajte 10 min. lúhovať. Do vlažného čaju pridajte lyžičku medu.
- Krvotvorbu ovplyvňujú aj ďalšie bylinky - hluchavka, vňat' nechtíka, koreň púpavy a škoricová kôra.

Čo nájdete v kuchyni:

- cesnak, cvikla - denne piť 500 ml zmiešanej mrkvovej a cviklovej šťavy,
- v jedálnom lístku by nemala chýbať mrkva a kyslá kapusta, špenát, brokolica, kaleráb a kel,
- mnoho zelených bylínok obsahuje veľa železa - kôpor, bazalka, petržlen a tymian,
- sušené ovocie - broskyne, marhule, figy a slivky, ktoré sú bohatým zdrojom železa,
- krvný kokteil: 5 sušených marhúl opláchnite, krátko povarte, zlejte a rozmixujte s 200 - 250 ml grapefruitovej šťavy,
- maliny a ostružiny, čerstvé ovocné a zeleninové šťavy, otruby a výrobky z nich, chudé tmavé mäso, vnútornosti, ryby, dary mora, morské riasy, strukoviny, zelená listová zelenina, kalerábovitá zelenina, tekvicové a slnečnicové semená.

Zdroj: Jarmila Mandžuková - Zázračné lieky prírody
Igor Bukovský - Miniencyklopédia prírodnej liečby

Dvojstranu spracovala: Petra Kahancová

***Milosérdija dvéri otvérzi nám,
blahoslóvénna ja Bohoródice,
nad'íjuščijisja na Ťá da ne
pohíbne m, no da izbávimisja
Tobóju ot bíd: Tý bo jesí spa-
sénije róda christiánska ho.***

*Dvere milosrdenstva otvor nám,
požehnaná Bohorodička,
aby sme dúfajúc v Teba neza-
hynuli, ale zbavili sa skrze Teba
bied: lebo Ty si spása pokolenia
kresťánov.*

OBSAH

Zo života mládeže.....	3
Blahoželanie.....	5
Rozprávania pre dušu.....	6
Novodobí svätí.....	8
Cirkevné dejiny.....	10
Pýtate sa.....	13
Дражка.....	14
Detská stránka.....	15
Naši vo svete.....	23
Dielňa ikonopisca od A po Z.....	26
Pravoslávna duchovnosť.....	28
O výchove.....	30
Duchovná knižnica.....	31
Pôstny receptár.....	32
Prírodná lekárň.....	33

Obálka: Ladomírová

ISTINA - Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS.

Redakčná rada: Jana Gubová, Alexander Hričko, Petra Kahancová, Jana Kapraľová, Ľubomíra Kosová, Zuzana Petrovajová, Zuzana Sadilková, Natália Spišáková

Šéfredaktorka: Zuzana Petrovajová

Korektúra: Jana Gubová, Martina Paulinová

Grafik: Jaroslav Smoleň

Technický redaktor: jerej Miroslav Guba

Pokladník: Anton Sorokáč

Distribúcia: Ján Berezný

Ročník XXIV/2019. ISSN 1335-6739. Číslo indexu: EV 3633/09.

Vychádza 12-krát do roka.

Vydavateľ: Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. IČO 17 075 947

Adresa redakcie: Bayerova 8, 080 01 Prešov

e-mail: istina12@gmail.com web: www.bpmorthodox.sk/istina

IBAN: **SK9283300000002401561588**

Ročný príspevok 6 € + poštovné, uviesť krátke meno odosielateľa

Cirkevne schválené. Za obsah príspevkov zodpovedajú autori.

Uzávierka prijímania príspevkov je vždy 10. deň v mesiaci.

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Púť, Uličské Krivé

Púť, Spišská Nová Ves

